

Tukea luokan työrauhaan

Vesa Närhi; PsT, dos.; Jyväskylän yliopisto; OKLA1019

Johdanto

Luennon tavoite

Luennon jälkeen

- osaat suhteuttaa käyttäytymisen tukemisen oppituntivuorovaikutuksen kokonaisuuteen
- tiedät keskeiset näyttöön perustuvat oppituntien työrauhaa tukevat toimintatavat
- osaat havainnoida harjoitteluissasi luokissa käytössä olevia työrauhaa tukevia toimintatapoja
- sinulla on valmius aloittaa niiden käytön opettelu omissa opetustilanteissasi

Luennon käyttäytymisodotukset ja toimintaohjeet

Kunnioitus

- pistä puhelin äänettömälle ja laukkuun

Vastuullisuus

- pyydä puheenvuoro käsimerkillä

Oppijuus

- käytä älylaitteita vain oppimisen tukena
- osallistu aktiivisesti
- pyydä selvennystä, jos et ymmärrä
- ota kantaa ja väitä tarvittaessa vastaan

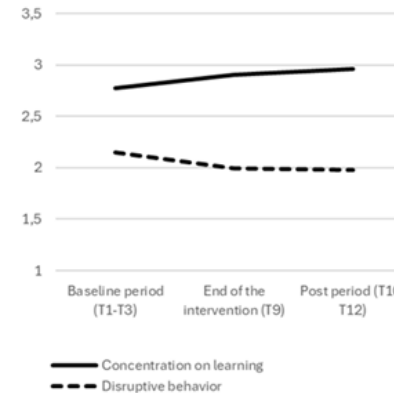
Materiaalina InterLearn-hankkeen työrauhakoulutustutkimuksen diat

- vaikuttavuustutkimuksen ensimmäiset tulokset löytyvät preprinttinä (vertaisarvioinnissa)
- Peura, P., Korpipää, H., Närhi, V., Savolainen, H., Eskola, V., Pelkonen, E., ... Aro, M. (2025, September 2). Classroom management intervention to improve classroom behavioral climate. https://doi.org/10.31234/osf.io/3gwfi_v1,



- keskeisenä taustana

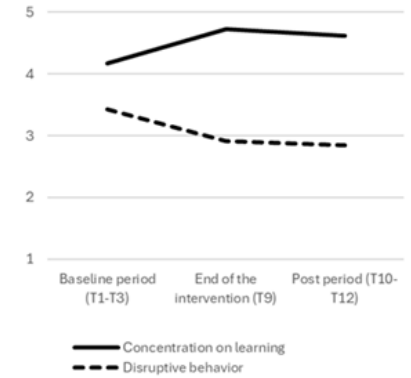
Lane & al.(2024). Teacher-Delivered Behavioral Interventions in Grades K–5 (WWC 2025001). Washington, DC: National Center for Education Evaluation and Regional Assistance (NCEE), Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education. Retrieved from <https://whatworks.ed.gov/>.



Students class level change

CoL ($p < .001$; $d = 0.76$)

DB ($p < .001$; $d = 0.76$)



Teachers

CoL ($p < .001$; $d = 0.60$)

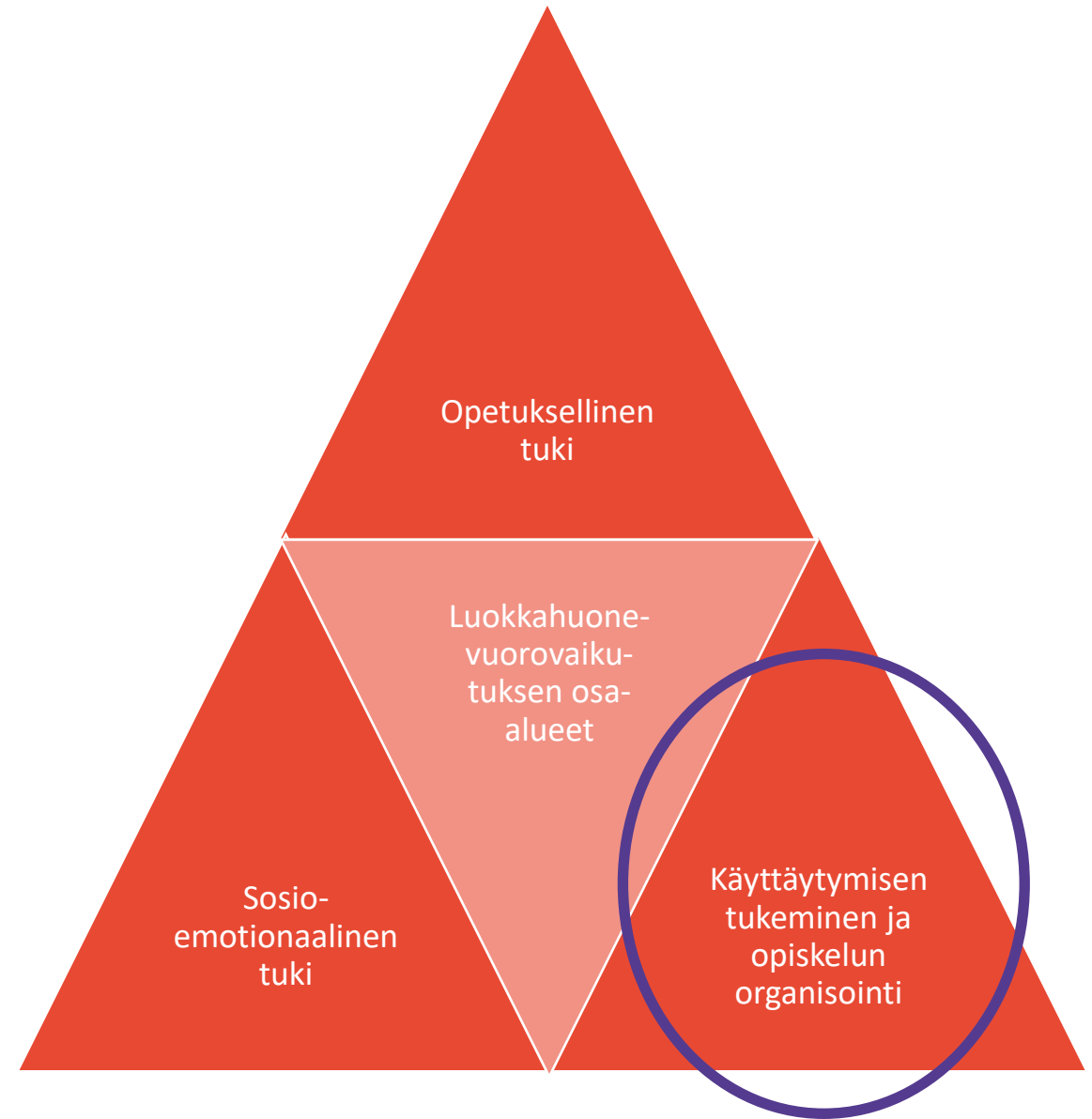
DB ($p < .001$; $d = 0.86$)

Työrauha

Taustaa ja tutkimusta

Työrauhan tukeminen laajemmassa kontekstissa

- työrauhan tukeminen on keskeinen osa ”oppimista tukevia opetusjärjestelyjä”
- käyttäytymisen tukeminen on osa luokan vuorovaikutuksellista ilmapiiriä
- kaikilla osa-alueilla on merkittävät vaikutukset sekä oppilaiden akateemiseen suoriutumiseen että psyykkiseen hyvinvointiin (Wang ym., 2020)
- osa-alueet eivät tietenkään ole erillisiä toisistaan



Työrauhalla on merkitystä

- opettajat
 - työrauhaongelmat on keskeinen työstä aiheutuvan kuormituksen lähde (esim. Klassen & Chiu, 2010)
- oppilaat
 - työrauhaongelmat haittaavat opiskeluun keskittymistä (esim. Kremer ym., 2016)
 - työrauha on vahvasti yhteydessä koulussa viihtymiseen

Miksi käyttäytymisen tukemista koko ryhmän tasolla?

Oppimista ja hyvinvointia edistävät opetusjärjestelyistä POPS:an perusteista

- ”Niillä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle...”
- ”Kasvatustyö ... kuuluu koulun kaikille aikuisille”

Hyvien käyttäytymistä tukevien järjestelyjen päälle on helppo rakentaa ryhmämuotoisia ja yksilöllisiä tukitoimia niitä tarvitseville oppilaille

- käyttäytymisen opettamisen ja tuen periaatteet ovat samat

Tehokkaita työrauhan tukemisen keinoja on olemassa

- esim. Epstein & al. (2008), Kern & Clemens (2007), Oliver & al. (2011), Simonsen & al. (2008): Lane & al. (2024)

Työrauhaan vaikuttavia tekijöitä

Taustatekijät	Oppilaaseen liittyvät tekijät	Oppitunnilla olevat välittömät tekijät
• resurssien puute • ylenmääräinen ruutuaika/sosiaalisen median käyttö • kotitilanne • ...	• oppimisvaikeudet • psyykkiset ongelmat • motivaatio • ...	• Käyttäytymisodotusten selkeys • tilanteen ennakoitavuus • käyttäytymisestä annettu palaute

Mitkä toimintatavat ovat tehokkaita?

Toimintatavat, joiden vaikuttavuudesta on näyttöä, perustuvat käyttäytymispsykologiseen teoriaan

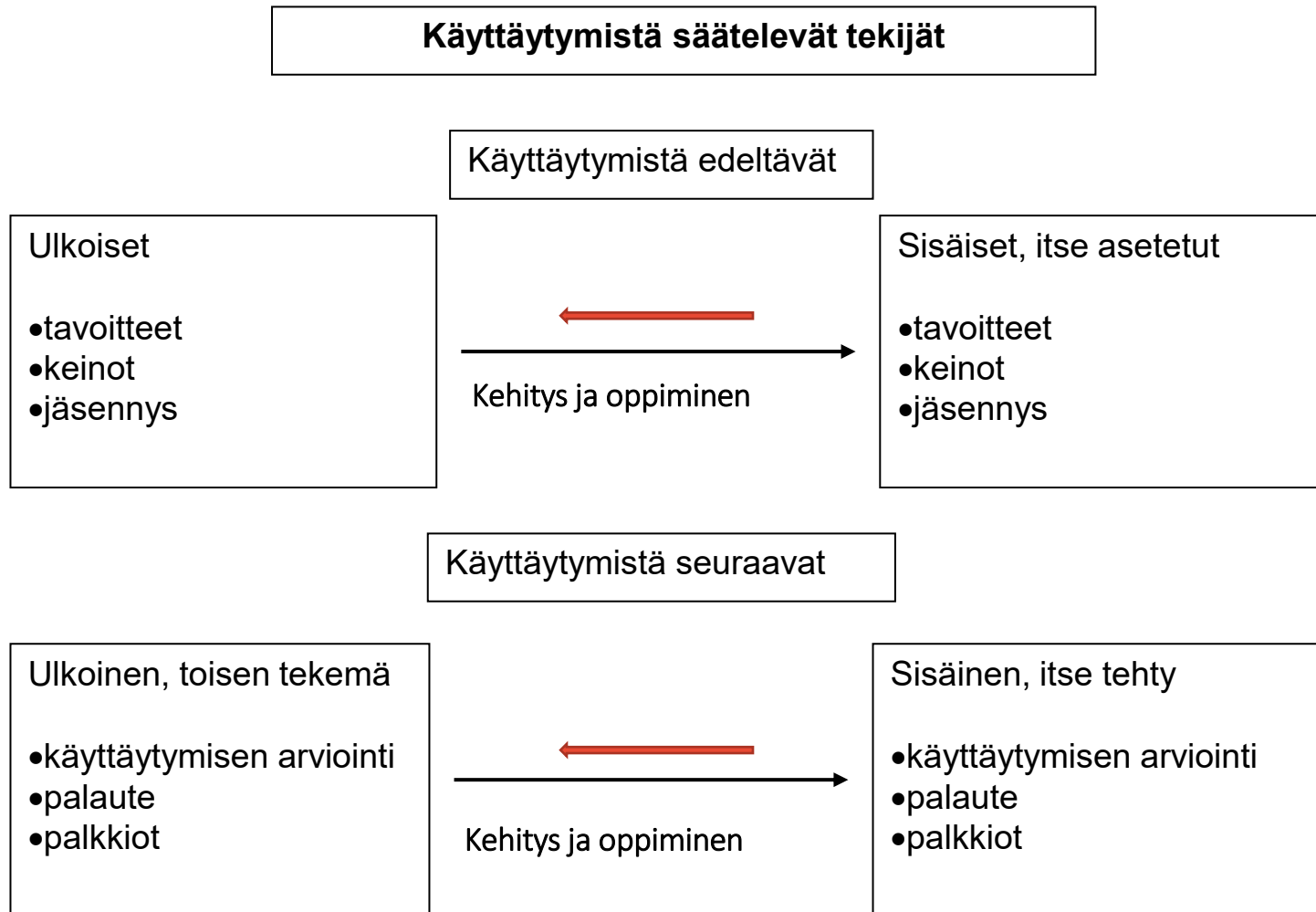
Huomio käyttäytymiseen vaikuttavissa tilannetekijöissä

- edeltävät tekijät – käyttäytyminen – seuraavat tekijät

Asiaa voi ajatella myös lasten oman toiminnan säätelyn taitojen kehittymisen kannalta

- pieni lapsi vaatii hyvin vahvaa ympäristön tukea, jotta hän onnistuu käyttäytymisensä säätelyssä
- kehityksen kuluessa ja taitojen karttuessa ulkoisten tekijöiden merkitys käyttäytymisen säätelyssä vähenee

Lapsi oppii yhä paremmin ja paremmin säätelemään omaa toimintaansa suhteessa tilannetekijöihin



Jos käyttäytymisen säätely ei onnistu, niin lisätään ulkoista ohjausta

- tukee onnistumista
- opettaa taitoa

(esim. Klenberg ym., 2020; Hofmann ym., 2012)

Oman toiminnan säätely ja sosiaalinen käyttäytyminen ovat opittavia asioita

Ympäristö (aikuiset) opettavat

Oppiminen tapahtuu pikkuhiljaa

Osa lapsista oppii nopeammin, osa hitaammin

Silloin kun lapsilta ei onnistu oman käyttäytymisen säätely riittävän hyvin, sitä voidaan tukea vahvemmallalla ulkoisella jäsennyksellä ja palautteella

- tästä näkökulmasta
 - työrauhaongelma syntyy silloin, kun lapset eivät säätele käyttäytymistään tilanteen vaatimusten mukaiseksi
 - työrauhaan vaikutetaan muuttamalla ympäristöä (=aikuisen toimintaa) sellaiseksi, että se vahvemmin ohjaa toivottuun käyttäytymiseen
 - käyttäytymisen säätelyä opetetaan ensin tukemalla sen onnistumista

Käyttäytymisen tukeminen oppitunneilla

Käyttäytymisen tukeminen – aikuiset luovat tilanteet sellaisiksi, jotka

- vahvemmin ohjaavat lapsia toivottuun käyttäytymiseen
- ja
- antavat lapsille hyvää palautetta siitä, miten he ovat käyttäytymisessään onnistuneet

Tukitoimet = aikuiset tekevät jotain eri tavoin kuin ennen

- ”Me emme ole riittävän vahvasti ohjanneet lapsia toivottuun käyttäytymiseen”—mitä siis muutetaan?
- ja
- ”Me emme ole riittävän selvästi antaneet lapsille palautetta siitä, mikä käyttäytyminen on toivottua, mikä ei-toivottua”—mitä siis muutetaan

Huono uutinen – oman käyttäytymisen muuttaminen vaatii työtä

Hyvä uutinen – oman käyttäytymisen muuttaminen on mahdollista

Keskeiset työrauhaa tukevat toimintatavat

Näyttöön perustuvat toimintatavat

Näistä puhutaan

- Selkeät odotukset käyttäytymiselle
- Tyhjän ajan täyttäminen
- Oppituntien kulun ennakointi oppilaille
- Onnistuneet käyttäytymiset huomioiva palaute

Selkeät odotukset käyttäytymiselle (1)

Luokan säännöistä toimintaohjeisiin – kiellot ohjeiksi

- kiellok kertoo mitä Ei, ohje kertoo MITÄ

Vain muutama (3-5) keskeinen

- kovin montaa ei pysy mielessä

Sovitaa yhdessä oppilaiden kanssa

- yhdessä sopiminen sitouttaa oppilaita

Ohjeiden mukaisen käyttäytymisen harjoittelu

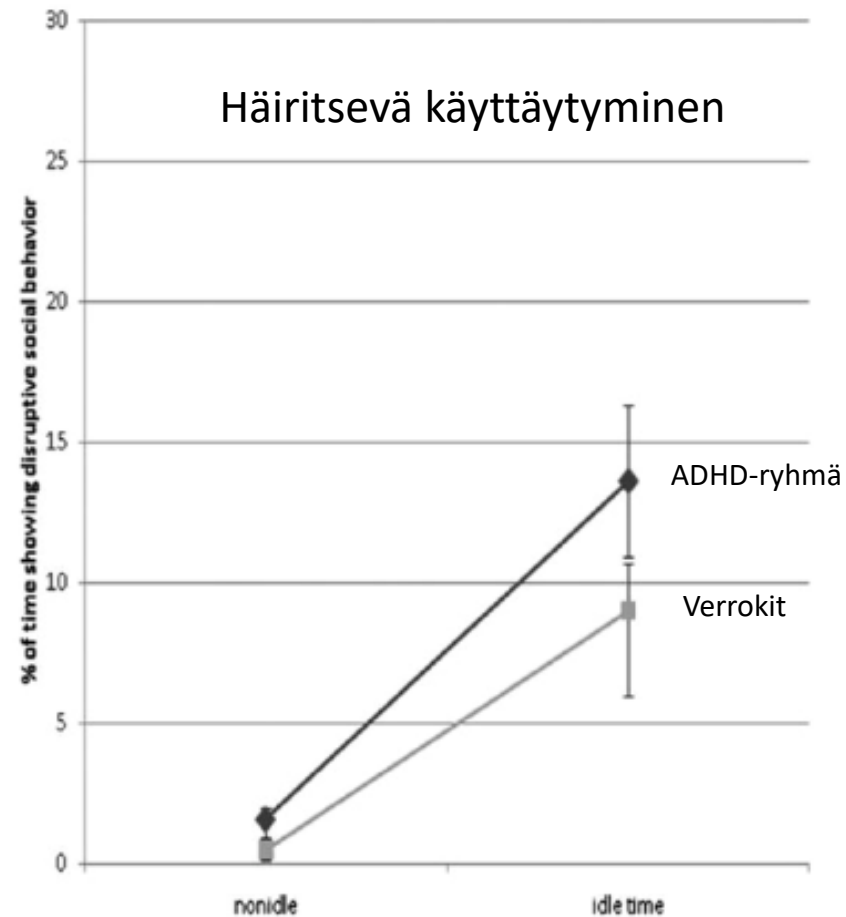
- varmistaa, että oppilaat osaavat sen, mitä heiltä odotetaan
- miltä ohjeiden mukainen käyttäytyminen näyttää, miltä se ei näytä

Käyttäytymisohjeet elävinä luokassa - yhden kerran kertomisella on todennäköisesti vaikutus, mutta vain lyhytaikainen

- näkyvillä
- niistä muistutetaan
- ennalta ohjataan
- malliovetetaan

Selkeät odotukset käyttäytymiselle (2); 'tyhjä aika'

- häiritsevä käyttäytyminen usein 'ryöpsähtää', jos oppilailla ei ole selvää tehtävää
 - tuntien alut ja loput
 - tehtävästä toiseen vaihdot
 - kun omat tehtävät on tehty
- oppituntien hyvä suunnittelu tärkeää
- rutiinit toistuviin tilanteisiin; esim., tuntien alkuihin ja loppuihin
- vastaus kysymykseen "ope, mitä mä sitten teen?" annettuna



Imeraj & al. (2016). The impact of idle time in the classroom: Differential effects on children with ADHD. *Journal of attention disorders*, 20(1), 71-81.

Alakoulun yleisopetuksen luokat, observoinnit

'Tyhjää aikaa' keskimäärin 12% oppitunneista

Oppituntien selkeys ja ennustettavuus

Epävarmuus tulevasta luo levottomuutta – siispä vähennetään epävarmuutta

Koulupäivän jäsentäminen – näkyvä lukujärjestys

- kannattaa tehdä, mutta riittääkö?

Oppitunnin jäsentäminen

- tunnin alussa läpikäynti
- jäsenitys näkyväksi
- jäsenityksen vahvuus kannattaa miettiä
 - sanallinen – kirjallinen – kuvallinen – kääntäminen – vaiheen vaihtumiseen liittyvä vielä selkeämpi merkki

Oppituntien kulku ”saman kaavan mukaan” luo ajan mittaan jäsenityksen oppilaille

Palaute käyttäytymisestä (1)

Käyttäytymisestä saatu palaute opettaa

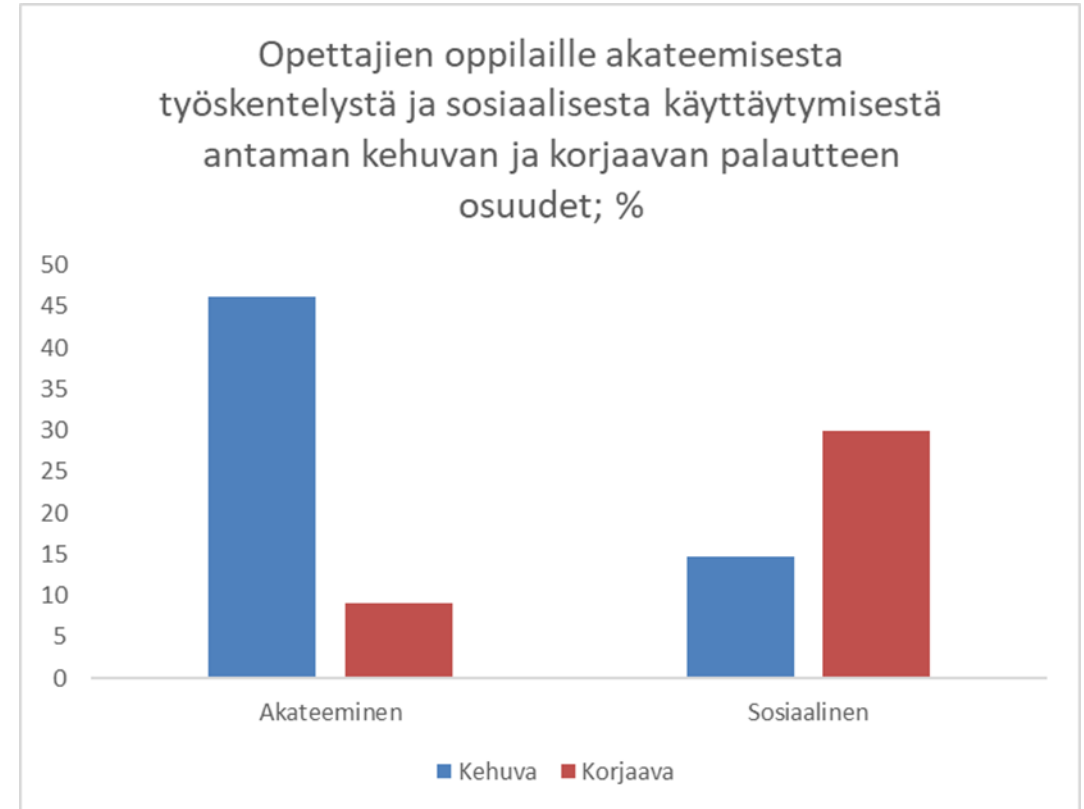
- = vähentää tai lisää käyttäytymisen todennäköisyyttä tulevaisuudessa
- operantin ehdollistumisen periaate

Tehokas palaute on

- johdonmukaista – samasta käyttäytymisestä saman suuntainen palaute
- selvästi johonkin käyttäytymiseen kohdistuvaa
- välitöntä – mahdollisimman nopeasti
- säännöllistä – opetteluvaiheessa erityisesti, harvennetaan, kun käyttäytyminen alkaa vakiintua
- sopivan voimakasta – palautteen pitää olla ”reilua” ja sen pitää tuntua

Palaute käyttäytymisestä (2)

- positiivinen, onnistumisista annettu palaute, on opettamisen perusta
- sitä näytetään annettavan vain vähän sosiaalisesta (ei-akateemisesta) käyttäytymisestä koulussa
- jos korjaavaa (negatiivista) palautetta käytetään, sitä tulisi käyttää tehokkaasti ja säästeliäästi



Apter & al. (2010). A mass observation study of student and teacher behaviour in British primary classrooms. *Educational Psychology in Practice*, 26(2), 151-171.

Palaute käyttäytymisestä (3); kehu

Kehu – käyttäytymiseen kohdennettu sanallinen palaute – on perusta

- Aapo – hienoa jonotusta
- Fiina – kiitos, kun avasit oven
- ...

Käyttäytymistä opettava kehu?

- kohdentuu käyttäytymiseen
- annetaan
 - (mahdollisimman) välittömästi
 - aiheesta
 - kontaktissa lapseen
- on aitoa
- ”hyvän kehun jälkeen vastaanottajan on vaikea sanoa muuta kuin ’kiitos’”

Palaute käyttäytymisestä (4); julkinen kehu

Kun toimitaan luokassa, kannattaa kehua julkisesti

- malliopettamista
- mutta toki huomioida lapset, jotka eivät pidä siitä, että heitä kehutaan julkisesti

Aikuinen valitsee, mihin käyttäytymiseen hän kiinnittää huomion

- aikuisen huomio on lapsille tavoittelemisen arvoista
- korjaavakin palaute sisältää aina myös huomion
- riskinä –ei-toivotun käyttäytymisen ylläpitäminen siitä annetulla huomiolla
- 'viereen kehuminen'
 - kun luokassa on häiritsevää käyttäytymistä, siellä on myös toivottavaa käyttäytymistä
 - suunniteltua huomion kiinnittämistä toivottuun käyttäytymiseen

Palaute käyttäytymisestä (5); kehun vahventaminen

Kehua voidaan vahventaa konkreettisella merkillä

- 'muistuke' – jää pysyväksi, ei unohdu niin helposti kuin sanat
- olennaista 'muistukkeessa' ei ole se, miltä se näyttää, vaan miten sitä käytetään
 - tärkeää on käyttäytyminen, ei muistuke
- kehun jatke

Muistukkeelle voidaan luoda arvo palkkiojärjestelmällä

Palkkiojärjestelmiä voidaan tehdä hyvin monella tavalla

- niissä on erilaisia hyviä puolia ja riskejä
- ne vaativat huolellista suunnittelua – älä tee miettimättä mitä olet tekemässä

Palaute käyttäytymisestä (6); kehon vahventaminen

Muistakaa – muistukkeet ja palkkiojärjestelmät ovat kehon vahventamista

- eivät ole lahjonnan tai kiristyksen välineitä
- niiden sellainen käyttö on käyttäytymismoka aikuiselta

Palaute käyttäytymisestä (6); korjaava palaute

Tarvitseeko puuttua ei-toivottuun käyttäytymiseen?

- ehdottomasti, jos se on vaarallista
- muuten – voinko vaikuttaa antamalla palautetta onnistumisista?

Ensisijainen korjaava palaute on yksinkertainen – anna toimintaohje

- ”Aapo, viittaa”
- ja kehu, jos oppilas muuttaa käyttäytymistään

Sellaista korjaavaa palautetta, joka ei johda käyttäytymisen muutokseen, ei kannata käyttää

- jos näin on, kannattaa pysähtyä ja miettiä toimintatapa uudelleen

Erityisen tärkeää, että korjaava palaute **kohdentuu käyttäytymiseen, ei lapseen**

Palaute käyttäytymisestä (7); sanktiot?

Sanktio - konkreetti seuraamus ei-toivotusta käyttäytymisestä

- 'asettaa rajat'
- tarkoitus on vahventaa korjaavaa palautetta

Tärkeää/välttämätöntä

- pohjalla on selkeät käyttäytymisodotukset, käyttäytymisten opettaminen ja onnistumisten huomioiminen
- seuraamukset ovat ennustettavia, ne ovat ennalta tiedossa
- käytetään johdonmukaisesti
- annetaan välittömästi
- ovat sopivan voimakkaita
 - 'riittävän harmittavia'
 - mutta reiluja

Jos aikoo käyttää sanktioita, niin ne on myös toteutettava

- älä ota mukaan, jos et ole aivan varma, että aiheen ilmetessä myös toteutat seuraamuksen

Pitää kohdentua **aina käyttäytymiseen, ei koskaan lapseen**

Sanktiot vaativat huolellista suunnittelua – tiedä mitä olet tekemässä

Lopuksi - mieltikää

Tuntuu, että usein työrauhan ylläpitämiselle annetaan vain välinearvo – hyvä työrauha on tärkeää, koska se

- helpottaa oppilaiden opiskelua
- helpottaa opettajan työtä

Eikös työrauhaa tukevien käyttäytymisten opettaminen oppilaille ole kuitenkin sellaisten sosiaalisten taitojen opettamista, jotka ovat arvostettuja oppilaiden tulevissa elämänpiireissä, oikeastaan elämänpiiristä riippumatta?

Sosiaalisten taitojen opettaminenhan on yksi koulun keskeisistä tehtävistä

Yhteenveto

Tehokkaita luokkatason toimintatapoja lasten käyttäytymisen tukemiseksi ja työrauhan parantamiseksi on olemassa

Kannattaa keskittyä välittömiin tilannetekijöihin

- niihin voi itse vaikuttaa
- tutkimusnäyttö hyödyistä on vankkaa

Selkeät käyttäytymisodotukset, niiden mukaisten käyttäytymisten huomioiminen ja oppituntien ennustettavuus ovat tukitoimien ytimessä

Täyttyivätkö luennon tavoitteet



Osaatko suhteuttaa käyttäytymisen tukemisen oppituntivuorovaikutuksen kokonaisuuteen?

Tiedätkö keskeiset näyttöön perustuvat oppituntien työrauhaa tukevat toimintatavat?

Osaatko havainnoida harjoitteluissasi luokissa käytössä olevia työrauhaa tukevia toimintatapoja?

Onko sinulla valmius aloittaa niiden käytön opettelu omissa opetustilanteissasi?

Keskeiset lähteet

- Apter, B., Arnold, C., & Swinson, J. (2010). A mass observation study of student and teacher behaviour in British primary classrooms. *Educational Psychology in Practice*, 26(2), 151-171.
- Hofmann, W., Schmeichel, B. J., & Baddeley, A. D. (2012). Executive functions and self-regulation. *Trends in cognitive sciences*, 16(3), 174-180.
- Imeraj, L., Antrop, I., Roeyers, H., Deboutte, D., Deschepper, E., Bal, S., & Sonuga-Barke, E. (2016). The impact of idle time in the classroom: Differential effects on children with ADHD. *Journal of attention disorders*, 20(1), 71-81.
- Kern, L. & Clemens, N. H. (2007). Antecedent strategies to promote appropriate classroom behavior. *Psychology in the Schools*, 44, 65–75.
- Klassen, R. M., & Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of educational Psychology*, 102(3).
- Klenberg, L., Närhi, V., Husberg, H., Slama, S. & Määttä, S. (2020). KUMMI 19. Itsesäätely ja toiminnanohjaus. Suunnan, motivation ja kapasiteetin tukeminen koulussa. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti
- Kremer, K. P., Flower, A., Huang, J., & Vaughn, M. G. (2016). Behavior problems and children's academic achievement: A test of growth-curve models with gender and racial differences. *Children and youth services review*, 67, 95–104.
- Lane, K. L., Baldy, T., Becker, T., Bradshaw, C., Dolan, V., Dymnicki, A., Freeman, B., Holian, L., Lemire, S., McIntosh, K., Moulton, S., Nese, R., Payno-Simmons, R., Porowski, A., & Sutherland, K. (2024). Teacher-Delivered Behavioral Interventions in Grades K–5 (WWC 2025001). Washington, DC: National Center for Education Evaluation and Regional Assistance (NCEE), Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education. Retrieved from <https://whatworks.ed.gov/>.
- Oliver, R. M., Wehby, J. H. & Reschly, D. J. (2011). Teacher Classroom Management Practices: Effects on Disruptive or Aggressive Student Behavior. *Campbell Systematic Reviews* 2011:4.
- Simonsen, B., Fairbanks, S., Briesch, A., Myers, D. & Sugai, G. (2008). Evidence-based practices in classroom management: Considerations for research to practice. *Education and Treatment of Children*, 31, 351–380.
- Wang, M. T., Degol, J. L., Amemiya, J., Parr, A., & Guo, J. (2020). Classroom climate and children's academic and psychological wellbeing: A systematic review and meta-analysis. *Developmental Review*, 57.

”Oppilaan oikeuksia ei ole käsitelty julkisessa keskustelussa yhdestä näkökulmasta: joka kerta, kun yhden velvollisuutensa laiminlyövä oppilaan toiminta vie opettajan huomion, opettaja joutuu samalla riistämään noin 20 muulta oppilaalta oikeuden saada opetusta. Opettaja joutuu työssään toteuttamaan ja ylläpitämään tätä eettistä vääryyttä päivittäin useita kertoja.”

”Koulujen toiminta on suunniteltu ryhmäopetuksen varaan sillä oletuksella, että oppilaat noudattavat koulun sääntöjä ja hoitavat laissa ja asetuksissa määrätyt velvoitteensa.”

”Kestäviä ratkaisukeinoja kuitenkin olisi, jos kouluilla olisi koulupäivän aikana käytettävissä vapaita tiloja ja aikuisia, jotka voisivat ottaa vastuulleen ne oppilaat, jotka eivät halua tai kykene opiskelemaan tai noudattamaan sääntöjä, hoitamaan oppilaan velvollisuuksia tai muuten vain eivät ole koulukuntoisia.”

Sami Yli-Penttilä
peruskoulun aineenopettaja, entinen opettajankouluttaja
Helsinki
Helsingin Sanomat; mielipidekirjoitus; 23. 9. -24